

Nysa antik tiyatrosu yine soyuldu

Soyguncular, elektrikli spiral testereyle demir parmaklıkları keserek yarım ton ağırlığındaki kurban sahneli kabartmayı çaldılar. Kabartma için yabancı müzeler, koleksiyoncular uyarıldı. Nysa Kazı Başkanı

Fotoğraf: ORHAN DURGUT

Prof. Dr. Vedat İdil'in bekçi alınması çağrısına Kültür Bakanlığı kulak tıkadı. **ÖZGEN ACAR'ın haberi** ■ 8. Sayfada

Nysa antik kentindeki tiyatroda bulunan yarım ton ağırlığındaki kabartmalardan biri çalındı

Antik kent yine soyuldu

ÖZGEN ACAR

ANKARA - Aydın'ın Sultanhisar ilçesindeki Nysa antik kenti "yine" soyuldu. Hırsızlar, bu kez antik tiyatronun kabartmalarından birini, "elektrikli spiral testere" ile kestikleri demir parmaklıklar arkasından çaldılar.

Geçen Şeker Bayramı'nda çalındığı saptanan tiyatronun podiumundaki "kurban sahnesi" kabartmasında, üç insanın Dionysos için yapılan şenliklerde, bir boğayı kurban etmeleri betimlenmişti. Tiyatro için İS 2. yy'da, beyaz, orta grenli mermerden yapılmış olan kabartma (81x87x30cm) boyutlarındaydı. İşin ilginç yanı, soyguncuların "elektrikli spiral testereyle" gelip, demir parmaklıklar arasında korunan "yarım tona yakın ağırlıktaki" kabartmayı çalıp, kamyonete yükleyip kaçmalarıydı. Soyguncuların, kazı evindeki bazı nesneleri de çaldıkları belirlendi.

Yol kenarına atıldılar

10 Şubat 1995'te Cumhuriyet gazetesinde yayımladığımız, bundan önce aynı yerdeki bir olayda ise soyguncular daha da ileri gitmişler, bir heykel ve iki kabartmayı, tiyatronun içine soktukları "vinç" yardımıyla bir kamyonla yüklemişlerdi. O soygunda başsız, 1.90 cm yüksekliğinde bir kadın heykeli, şarap tanrısı Dionysos'un çevresindeki satirlerden sarhoş Silen'in taşınmasını gösteren bir mermer ka-

Cumhuriyet, antik kentteki ilk soygunu 10 şubat 1995 tarihli sayısında 'Antik kenti kamyonla soydular' başlığıyla duyurmuştu.

bartma, bunun uzantısı bir başka parça çalınmıştı. Bir çoban bu yapıtların önemli bir bölümünü olaydan üç hafta sonra Ödemiş-Bozdağ karayolu kenarına atılmış olarak bulmuştu. Kentin tiyatrosu, o olaydan bir ve iki yıl önce de soyulduğu için Nysa antik kentine soyguncuların "abone" olduğunu yazmıştık. Kentte arkeolojik kazıyı sürdüren Prof. Dr. Vedat İdil, Cumhuriyet'e "Kaçakçıların Nysa'ya dadandıkları biliniyordu. Beklenen

bir sonuçtu" demişti. İdil, 19 Ağustos 2003'te Akşam gazetesinde "Ören yerlerimizde güvenlik kesinlikle yok. Dünyaca ünlü kentlerimiz Allah'a emanet" uyarısını yapmıştı.

Hükümetler seyirci

Kazı heyeti, soygunu uluslararası sanat hırsızlığını önleme amaçlı çalışmalar yapan örgütlere de bildirdiler. Bu örgütlerin uyarıları ile müzayede evleri, özel koleksiyoncular, galeriler,

müzelerin, çalıntı "kurban sahnesi kabartmasına" karşı dikkatleri çekildi.

Türkiye'de binlerce insanın metal dedektörle define arayıp kaçak kazı yaptığı biliniyor ve yıllardır hükümetlerimiz bu olaylara seyirci kalmakla yetiniyorlardı. Son on yılda özellikle Aydın ilinde Nysa (Sultanhisar), Magnesia Meandır (Ortaklar), Afrodisyas (Kuyucak) antik kentlerinde "kaçak kazılar" yerine, arkeologlarca bulunmuş, kayıtlara geçmiş yapıtların "çalınması" bölgede belirli bir soyguncu çetesinin bulunduğunu gösteriyor. Soyguncuların, vinç, elektrikli testere, büyük boyda merdiven, kamyon kullanıp özellikle yükte ağır nesneleri çalmaları, örgütlü bir soyguncu çetesinin varlığını kanıtlıyor.

Uyarılar sonuçsuz

Kuşkusuz bu gelişmeler, Aydın Jandarması ile Emniyeti'nin bu olaylara on yıldır seyirci ve ilgisiz kaldığını gösteriyor. Öte yandan, konunun gerçek sahibi olan Kültür Bakanlığı'nın artık bu olaylara seyirci kalmayıp hatta soyguncuları özendirdiği de gözleniyor. Tüm arkeolojik kazı heyetlerinin, müze müdürlükleri ile Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün ısrarlı uyarılarına kulağını tıkayarak ören yerlerimizin yüzde 85'indeki bekeci kadrolarına atama yapamayan Kültür Bakanı Erkan Mumcu ise hâlâ koltuğunda oturuyor.